

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ expressio falsitatis, vel veritatis suppressio vitiet dispensationem in
Matrimonij impedimentis. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

matrimonium ibi: Cum multiplicitas prolis ita suscepta magis eorum crimen exaggeret. Atque ita docent Gutier. lib. 2. can. 99. cap. 13. num. 107. Sanch. plures referens, lib. 8. disputat. 19. num. 33. Coninch. & Hurtado locis allegatis. Septima, excellentia meritorum dispensationem petentis, vel eius cui petitur dispensatio. Sicuti habetur cap. rals coniugio. 1. qu. 7. Pertinet enim ad bonum commune Pontificem illis se gratiam exhibere, ut sic alij ad similia exercenda moveantur. Præterquam quod dignum est, ut benignitatem Ecclesiæ experiantur qui de ea sunt benemeriti. Sic Gallego be cognat. spirit. cap. 22. numero 17. Sanch. disputat. 19. num. 32. Coninch. & Basili. supra. Octava solet legitima causa dispensandi iudicari exhibitio pecuniarum in subsidium Sedis Apostolicæ maxime in gradibus aliquantulum remotioribus. Merito namque ob illud opus pietatis eximi potest à cõmuni legis obligatione. Sanch. num. 15. Gaspar. Hurtado disputat. 26. difficult. 5. num. 12. Coninch. num. 49. His adde legitimam causam dispensationis consurgere posse ex pluribus simul sumptis, quorum singulæ insufficientes reputantur, uti notavit Sanch. d. disp. 19. num. 34. Coninch. & Hurtado. supra.

Quæ hæcenus dicta sunt specialiter procedunt pro dispensatione impedimentoium, quæ ex solo iure Ecclesiastico oriri habent. Si verò loquamur de causis legitimis ad dispensandum in illis impedimentis, quæ ex ipis coniugibus nascuntur, quæ nulla alia sunt, quam votum Religionis, vel castitatis. Et intelligendum est de his votis quatenus solemnia sunt, & impedimentum dirimens præstant matrimonio contrahendo. Nam eo casu gravissima causa, & quæ in bonum commune cedat exigitur. Cum enim observatio inviolabilis, & perpetua votorum, quæ in professione Religionis, Ordinis sacri assumptione emittuntur Ecclesiæ expediendissima sit causa vi cuius hæc observatio relaxetur gravissima esse debet. Eâ verò stante posse Pontificem dispensare, ut probabilius defendimus. 2. p. tract. 16. de statu religioso, disp. ult. punct. ult. At si de votis Religionis, & castitatis simplicibus, quæque matrimonium contrahendum non dirimunt, sed impediunt sermo sit, ea causa dispensandi legitima est, quæ voti executioni obstat: obitare autem potest vel ob periculum graue transgrediendi votum, vel ob grauem difficultatem illud exequendi, sicuti latè explicui tract. 15. de voto. disput. 2. punct. 9.

An verò existente causâ legitimâ teneatur Pontifex dispensare; Dixi dicto tract. 3. de legib. disp. 6. punct. 3. §. 2. Qualiter autem pro dispensatione concedenda cognitio causæ requiratur, ibidem explicui, punct. 13.

§. III.

Quæ expressio falsitatis, vel veritatis suppressio vitiet dispensationem in matrimonij impedimentis.

- 1 Semper est expr. mendus gradus dispensandus.
- 2 Negant plures taciturnitatem copula inter consanguineos, vel affines irritare dispensationem.
- 3 Ex quâ doctrinâ inferitur inique Ordinarios cum dispensationem expeditur, interrogare dispensandos, an copulam habuerint?
- 4 Probabilior est sententia asserens mentionem esse faciendam copula.
- 5 Soluitur oppositum fundamentum.
- 6 Qualiter mentio faciendâ est copula siue publica, siue secretat
- 7 Sanchi, negat extendi prædictam doctrinam ad eos qui impedimento cognationis legalis, spiritualis, vel publica honestatis legati sunt. Sed contrarium est probabilius.
- 8 Copula habita eo sine, ut facilius impetretur dispensatio, hic sine explicandus est.
- 9 Si contrahentes copulam, seu infamiam ex ea prosequentem allegent pro causâ dispensationis, eamque copulam habuerint, ut facilius possent dispensationem impetrare, obligati sunt intentionem declarare.
- 10 Aliis difficultatibus, quæ circa hanc materiam occurri possunt remissive respondetur.

DE hac quæstione latè egi dicto tract. de legib. disp. 6. punct. 16. §. 3. 4. & 5. Semper enim exprimi debet gradus dispensandus. Si autem essent coniuges consanguinei, vel affines in tertio gradu, & proponeretur secundus, dispensatio valida esset, quia sub secundo tertius continetur, sed non econtrâ: uti plures referens docet Sanch. lib. 8. disp. 24. num. 17. & 18. Gutier. de matr. cap. 124. num. 8. & 9. Basili. lib. 8. cap. 17. num. 31. Quod si coniuges consanguinei, vel affines essent duplici ex parte, id ex stylo curiæ Romanæ videtur explicandum necessario, ne vitietur dispensatio, teste Sanch. lib. 8. disp. 24. n. 5. Basilio Ponce lib. 8. cap. 17. §. 5. n. 25. Coninch. dub. 6. num. 81. Gaspar Hurtado disputat. 26. difficult. 6. Gutier. cap. 124. nu-

mero 1. & decim referunt à Rota in nouiss. volum. 5. Hæc de us. 17. Et lib. 2. decif. 70. numero 1. tamen contrarium sentiat Henric. lib. 12. cap. 10. Petr. de Ledesim. ubi de matr. cap. 27. & alij relati à Sanch. supra. Quinimò sæpè non est sufficiens explicare gradum consanguinitatis, sed necellario explicandus est qualis sit. V. g. si femina sit amita illius quocum nubere velit, teneatur hæc consanguinitatis qualitem explicare. Nam cum per matrimonium reddatur subdita, & inferior suo consobriño, cui iure naturæ superior erat, iustè exigitur mentio huius qualitatis dispensationem difficiliorẽ reddentis, ut aduertit Sotus in 4. dist. 40. q. unica. art. 3. vers. quarta demum. Molina 1. de instr. disp. 16. 1. vers. illud tamen. Sanch. disp. 24. num. 12. Gutier. de matr. cap. 124. num. 4. esto contra sententiam Basili. lib. 8. cap. 17. num. 27. Ob eandem rationem, si publicæ honestatis impedimentum ex matrimonio nascatur expandendum est, quia difficilior dispensatur, quàm impedimentum ortum ex sponsalibus, uti docuerunt Sanch. num. 10. Gutier. n. 7. aduersus Basili. d. cap. 17. num. 30.

Solum superest difficultas An taciturnitas copulæ inter consanguineos, vel affines irritet dispensationem consanguinitatis, vel affinitatis?

Negant irritare grauisissimi Doctores. Nauarr. lib. 4. consil. tit. de sponsalibus. cons. 2. in fine: alias tit. de consanguinit. & affinit. cons. 10. in fine. Salcedo addition. ad pract. Bernard. Diaz. cap. 126. vers. unde merito. Quand. in 4. d. 41. disp. unica. ante. proposit. Eman. Saa. verbo dispensatio. num. 11. Henric. lib. 12. cap. 2. num. 7. Petr. de Ledesim. de matrim. q. 16. art. ubi dubit. difficult. 3. concl. 1. & in sum. ubi de matr. cap. 27. circa 1. consil. dub. 4. Rodrig. 1. 2. sum. cap. 238. num. 8 Vega 21. sum. cap. 34. casu 97. Basili. Ponce lib. 8. cap. 17. §. 6. num. 32. & segg. Gaspar Hurtado disputat. 26. de matr. difficult. 5. Zuevallos pract. q. 717. num. 6. Mouentur quia incestus per se non eget dispensatione, cum impedimentum non sit matrimonio contrahendo. Ex alia parte non reddit difficiliorẽ dispensationem consanguinitatis, vel affinitatis, sed potius mouet Pontificem ad illius concessionem. Ergo ex eius taciturnitate vitari non potest dispensatio. Nam ut tradit Glossa in cap. super litteris de rescriptis, verbo litteras. Ex ibi Felin. num. 8. Decius, num. 9. Berolius. num. 7. 5. quoties tacetur veritas, quæ si fuisset expressa faciliorem redderet concessionem, concessio non est subreptitia censenda. Præterea copulam explicandam esse in dispensatione consanguinitatis, vel affinitatis non est statuum iure scripto, ut de se constat, neque etiam consuetudine, aut stylo curiæ, siquidem eam consuetudinem, & stylium plures Doctores negant, tamen alij affirmant. Ego non est ea obligatio inducenda.

Ex his inferunt prædicti Doctores inique Ordinarios cum dispensationem super consanguinitate, vel affinitate expeditur interrogare dispensandos an copulam habuerint, cum eius mentio necessaria non fuerit. Quod si aliquando in litteris dispensationis apposta fuerit clausula, dummodo copulam non habuerint, intelligi debet de copula publica & probata, secus de secreta, ideoque, etsi copulam habuisset, negare cum restitutione possunt.

Nihilominus etsi prædicta sententia probabilis sit, probabiliorẽ existimo, quæ asserit mentionem esse copulæ faciendam, faciendam inquam, si copula publica sit in dispensationis petitione, si autem copula fuerit secreta in sacra Penitentiaria. Sic pluribus firmat Sanch. lib. 8. disp. 25. num. 8. Gutier. lib. 1. canon. cap. 15. num. 12. & de matr. cap. 124. in fine. Coninch. disp. 33. dub. 6. num. 83. Rebell. lib. 3. de matr. q. 50. 24. Valerius Reginald. in praxi fori penitent. lib. 3. in sum. 200. vers. simulque. Ludouic. Lopez instruct. conscient. 1. cap. 296. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 104. Zerola in praxi Episc. cap. 1. p. verbo dispensatio. §. 4. Stephanus Quaranta in summo bullarij verbo matrimoniales dispensationes. num. 13. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. curiæ Neapolit. cap. 2. num. 4. Nicolaus Garcia de benefr. par. 8. cap. 3. n. 31. & segg. referunt à sacra Congregatione sæpè esse becifum, quæque declarationes adducit Barbosa in remissionib. Concilij sess. 24. cap. 1. Moucor, nam etsi incestus solet faciliorem reddere dispensationem, cum non ex malitia ad ipsam impetrandam habitus est, sed ex infirmitate: attamen facit, ut dispensatio aliter concedatur quàm concedenda esset eo non habito. Quippe expresso, incestu dispensat Pontifex poenitentias aliquas iniungens, & maiorem pecuniæ summam exigens, præcipique superstiti, ne aliud matrimonium inecat. At tacere veritatem, quæ expressa non solet Pontifex eodem modo dispensare, reddit dispensationem subreptitiam, ut latè probauit dicta disp. 6. de legib. p. 16. §. 3. Et docet Sanch. lib. 8. disp. 21. n. 17. Ergo ex taciturnitate copulæ redditur dispensatio subreptitia.

Neque his obest, quod Ordinarij raro, vel nunquam soleant interrogare dispensandos, an copulam habuerint. Atque Gutier. de matr. cap. 124. numero 14, quia cum mentio illius in supplicatione facta non sit, supponunt habitam non esse Ordinarij namque solum tenentur inuestigare, an preces veritatis nitantur? Quod si aliquando hæc præstiterint interro-

gationem vel ex officio, vel quia Pontifex in rescripto apposuit clausulam, *Hummodo copula habitam non sit*, tenentur dispensandi causam manifestare quantumcunque occultra sit, si forte in sacra Penitentiaria dispensationem illius non obtinuerint, aut non incederint obtinere quia vt bene inquit Sanch. *dicta disp. 2 §. 1. & 16.* Et Gutier. *num. 14.* hæc interrogatio non tendit ad puniendam copulam, sed ad impediendum dispensationis subreptitiæ vsum, & matrimonium irritum; quo casu tenentur dispensandi veritatem fateri, vel à dispensationis vfu desistere vt latius Sanch. *lib. 3. disp. 14 num. 3.*

Hinc soluitur oppositum fundamentum: dicimus namque ex stylo curiæ huius copulæ mentionem esse faciendam, & merito, nam vi prædictæ obligationis acceritur consanguinei, vel affines matrimonium contracturi ab incestu. Neque huic stylo obstat, quod plures Doctores illum negent, cum longè plures, & grauiori penitentia asserant: id enim solum probat nostram sententiam non esse vnaquaque certam, quin contraria probabilis.

Dixi mentionem esse copulæ faciendam in supplicatione dispensationis, quando copula publica est, quia inde nullum detrimentum dispensandis pronenit, potius namque scandalo fastidiantur. At si copula secreta sit non est credendum Pontificem velle illi us fieri publicè mentionem, quia id cederet in dispensandorum infamiam, idèoque non in supplicatione dispensationis publica, sed in sacra Penitentiaria tacito nomine contrahentium manifestari incestus debet simul cum gradu affinitatis, vel consanguinitatis, in quo Pontifex dispensat, vel dispensaturus est, vt notauit Gallego *de cognat. spirit. cap. 2. num. 3.* quem sequitur Sanch. *lib. 3. disputat. 2 §. numero 11.*

Sed an hæc doctrina extendenda sit ad eos, qui impedimento cognationis legalis, spiritualis, vel publicæ honestatis ligati sunt. Nou conueniunt Doctores. Nam Sanch. *lib. 8. disp. 2 §. num. 9.* negat eo quod copula inter hos habita non sit propriè incestus, neque ad sit stylus curiæ de illius manifestatione. Sed contrarium probabilis censuit Gallego *de cognat. spirit. cap. 2. num. 3. & seqq.* Garcia *de benefic. 8. p. cap. 7. num. 65.* vbi num. 66. refert decisiones sacre Congregationis. Raro est, quia copula habita cum illis, qui matrimonium contrahere impediuntur in reuerentiam alicuius virtutis incestuosa est, vel sacrilega, vt ipse Thom. Sanch. pluribus relatis tradit *lib. 7. disp. 5. num. 6. & 7.* At copula habita inter eos, qui impedimento cognationis spiritualis, legalis, & publicæ honestatis obstricti sunt prohibetur in reuerentiam virtutis, religionis, vel pietatis, vt ipsemet Sanch. fatetur *num. 10.* Ergo est specialis mentio illius faciendæ in supplicatione dispensationis horum impedimentorum, sicuti fit cum petitur

dispensatio impedimenti consanguinitatis, vel affinitatis. Præterea negare non possumus expressâ hac copula Pontificem non eodem modo dispensationem in his impedimentis concedere, ac si expressa non fuisset. Quippè expressa copula maiorem pecuniæ compositionem exigit, penitentias iniungit, & superflitem prohibet, ne ad aliud matrimonium transeat: quæ est ratio ob quam ipse Sanch. fatetur illius esse mentionem faciendam, cum impetratur dispensatio in impedimento consanguinitatis, vel affinitatis.

Quod si copula habita sit eo fine, vt facilius impetretur dispensatio: Henric. *lib. 12. de matr. cap. 3. num. 8.* Garcia *8. p. de benefic. cap. 3. n. 95.* censent, si contrahentes alias causas pro dispensatione allegauerint non opus esse huius qualitatibus copulæ mentionem facere. Sed rectius contrarium censuit Gutier. *lib. 1. canon. 99. cap. 15. n. 20.* Sanch. plures referens *lib. 8. disp. 2 §. n. 38.* eo quod ex stylo curiæ in rescriptis dispensationis in cuius supplicatione mentio copulæ facta est, hæc clausula apponatur, *Hummodo copula habitam non sit spe dispensationis facilius obtinenda.*

Illud verò existimo certum, si contrahentes copulam, seu infamiam ex ea provenientem allegent pro causa dispensationis, eamque copulam habuerint, vt facilius possent dispensationem impetrare, obligatos esse eam intentionem declarare. Tum quia intentione expressa difficilius Pontifex dispensat, & grauiori penitentia iniuncta, copiosiorque summa pecuniæ exacta. Tum quia ea tacita intentione virtualiter falsum exprimitur, cum proposita copula, nec declarata illius malitia censetur ex fragilitate carnis commissa. Atque ita docent Sanch. & Gutier. *supra.* Garcia *dicto cap. 3. num. 96.* Navarr. *cap. 22. num. 86.* Tolet. *lib. 7. cap. 18.* Rodrig. *99. regalar. 2. t. 9. 46. art. 6.* Rebellus *2. p. lib. 3. quest. 5. num. 24.* Probabile tamen est hanc intentionem iniquam manifestam esse debere, nam si interius tantum concepta sit, cum humanæ potestati non subdatur, non videtur necessariò exprimenda, vt notauit Gaspar Hurtado *disput. 26. de matr. difficult. 5. in fine.*

Supererat dicendum, An ligatus duplici impedimento debeat vtriusque mentionem facere, ne subreptitia sit dispensatio. Sed de hac difficultate dixi *disp. 6. de legib. p. 16. 8. 4. n. 10.* Item explicandæ erant clausulæ apponi solitæ in dispensationibus pro foro conscientie, & externo, nisi de his latè egissem *disp. p. 1 §. 1. & 2.* Item quando causa in dispensationibus allegata subsistere debet, & quando ex eius cessatione corrumpatur dispensatio. Sed de his actum est *disp. 4. de legib. vbi de privilegiis. p. 15.* idèoque omnia quæ huic tractatui de matrimonio desiderari poterant explicata sunt. Vtinam rectè, & in Dei honorem.

